

כלים

פרק ג'

דלעיל. והוי סתם ואחר כך מחלוקת, ואין הלכה כסתם.

והלכה כרבי יהודה.

הלפס והקדירה, שיעורן בזיתים.

הלפס והקדירה שיעורן בזיתים - להחמיר, כדפרישנא לעיל.

הפך והטפי, שיעורן בשמן.

הפך והטפי - כלי שמן הן, אלא שהטפי פיו צר מאד, לכך נקרא טפי שאין יורד ממנו אלא טיפין טיפין. וטפי דתנן בפרקין דלעיל שהוא טהור, היינו כשהתקינו לכסות בו סל של ענבים, כדפרישנא לעיל.

בשמן - היינו כונס משקה של שמן. ואין שיעורו שזה למים, דשל שמן דק, שהרי כלי שמחזיק מים או יין אינו מחזיק שמן.

והצרצור, שיעורו במים.

הצרצור - כלי עשוי לשותות בו מים, ועל פיו שבכה כמעשה רשת, שלא יכנס לתוכו דבר רע ויטנפו המשקין.

רבי שמעון אומר: שלשתן בזרעונין.

שלשתן - הפך והטפי והצרצור, שיעורן בנזק מוציא זרעונים, כגון האפונים. דסבר רבי שמעון דלזרעונים נמי עבידי, והווי כמו העשוי לכך ולכך דלעיל, דמטילין אותו לחומר. ואין הלכה כרבי שמעון.

נר, שיעורו בשמן.

נר שיעורו בשמן - בכונס משקה של שמן, דסתם נר לשמן עביר.

כלים

פרק ג'

א שיעור כלי חרס ליטהר: העשוי לאכלין, שיעורו בזיתים.

שיעור כלי חרס ליטהר - דתו לא מקבל טומאה, ואם היה טמא טהור כאילו נשבר כולו, דתו לא חזי למלחיה, ולא חשוב תוף דידיה.

אפילו היתה חבית זו מיוחדת לגרוגרות ולאגוזים, ונקבה במוציא זית, טהורה, כל זמן שלא חזר ויחדה אחר כך לקבל בה רימונים וכיוצא בהן. אבל חזר ויחדה לקבל בה רימונים, טמאה עד שתנקב במוציא רימון. ומשננקבה במוציא רימון, שוב אינה מקבלת טומאה.

העשוי למשקין, שיעורו במשקין.

שיעורו במשקין - בנזקב שפשמשמין הכלי על גבי משקין, נכנסין המשקין דרך אותו נזקב לתוך הכלי, והוא נזקב גדול ממוציא משקה.

העשוי לכך ולכך, מטילין אותו לחומר בזיתים.

העשוי לכך ולכך - כגון קדירה שמבשלים בה בשר, אף על פי שאין מניחין בה אוכל בלא משקה, ולמשקה לא חזיא שהרי נקבה בכונס משקה, אפילו הכי אזלינן בה לחומרא, ואינה טהורה עד שתנקב במוציא זיתים.

ב חבית, שיעורה בגרוגרות - דברי רבי שמעון. רבי יהודה אומר באגוזים. רבי מאיר אומר בזיתים.

חבית שיעורה בגרוגרות - רגילים היו להניח גרוגרות בחבית.

רבי מאיר אומר בזיתים - כסתם מתניתין

כלים

פרק ג'

לגמרי. וטהורה היא, כדאמרין לקמן באידך פרקין משנה ב'.

וטפלה - שטח פניה.

בגללים - כדי שלא יפלו החרסים.

נשברה ודבק ממנה חרסית, או שהביא חרסית ממקום אחר וטפלן בגללים, אף על פי שהוא נוטל הגללים והחרסין עומדים, טהורה, מפני שבטל שם כלי מעליה.

נשברה - שנפלו החרסים ודבק השברים בקולן של סופרים, או שהביא חרסים ממקום אחר ודבקו, ואחר כך טפלן בגללים, טהורה. והוא הדין טפלן בטיט, כל זמן שלא חזר וצרפה בכבשן.

היה בה חרס מחזיק רביעית, כולה מיטמא במגע, וכןגדו מיטמא באויר.

חרס מחזיק רביעית - וכגון שהחרס באה מחבית המחזקת מלוג ועד סאה, דשיעורה ברביעית כדפרישנא לעיל.

כולן מחטמאין במגע - דכולן נעשים יד לאותו חרס, ומיטמאין משום יד. וכןגדו בלבד מיטמא באויר, דאין אויר ליד כלי חרס.

הה טופל כלי חרס הבריא - רבי מאיר ורבי שמעון מטמאים.

הטופל כלי חרס הבריא - שאינו לא רעוע ולא שבור.

מטמאין - אם נטמא הכלי מאוירו, טמאים אכלים ומשקים שנגעו בטפלה, מפני שהיא חשוכה בכלי עצמו.

וחכמים אומרים: הטופל את הבריא, טהור, ואף הרעוע, טמא.

הטופל את הבריא טהור - דדוקא הכלי רעוע שצריך לאותה טפילה הוא ודחשיכה הטפילה פכלי, ונטמאו האכלים הנוגעים בה כשהכלי טמא, אבל טפילת הבריא אינה חשוכה פכלי. והלכה כחכמים.

וכן בחידוק הקרויה.

וכן בחידוק הקרויה - כשם שנחלקו רבי

כלים

פרק ג'

רבי אליעזר אומר: בפרוטה קטנה.

רבי שמעון אומר בפרוטה קטנה - דסבר עביר נמי לאנוחי ביה פרוטות, ומטילין אותו לחומר. ואין תלכה כרבי שמעון.

גר שנטל פיו, טהור.

גר שנטל פיו - בטל שם גר ממנו.

ושל אדמה שהוסק פיו בפתילה, טהור.

ושל אדמה - אינו מקבל טומאה כל זמן שלא ניצרך בכבשן. ואף על פי שהוסק פי הגר בפתילה הדולקת, לא חשיב בכך כאילו ניצרך בכבשן, וטהור.

החבית שנקבה ועשאה בזפת, ונשברה - אם יש במקום הזפת מחזיק רביעית, טמאה, מפני שלא בטל שם כלי מעליה. חרס שנקב ועשאו בזפת, אף על פי מחזיק רביעית, טהור, מפני שבטל שם כלי מעליו.

חבית שנקבה - במוציא וית, וטהרה, כשחזר ועשאה בזפת, מקבלת טומאה מכאן ולהבא.

חזרה ונשברה - לשברים הרבה. ואותו השבר שיש בו הזפת מחזיק רביעית ויושב שלא מסומן, טמא.

ובחבית המחזקת מלוג ועד סאה עסקינן, כדתנן בפרקין דלעיל: "מלוג ועד סאה ברביעית". ואף על פי שאין סתימה מועלת לנקב הבא לאחר שבירה, שאני הך סתימה, שנעשית קודם שבטל שם כלי ממנה, דחבית שנקבה שם חבית עליה אף על פי שטהרה.

אבל חרס הפורש מן החבית בטל שם כלי מעליו אף על פי שלא נקב. לפיכך אין מועלת סתימה בנקב שלו.

החבית שנתרועעה וטפלה בגללים, אף על פי שהוא נוטל את הגללים והחרסים נופלים, טמאה, מפני שלא בטל שם כלי מעליה.

חבית שנתרועעה - כמו כותל רעוע, שלא נפלו חרסיה, אבל היא רעועה כל כך שאם יטלטלה ונחצי קב גרוגרות בתוכה תשבר

כלים

פרק ג'

שְׁהִנְפֶּת נִיתָד וְנָמַס בְּמִים חֲמִין. וְאַף עַל פִּי
שֵׁיכּוּל לִקְבֹּל אֶת הַצּוּנָן, אֵינּוּ חָשׁוּב כְּלִי וְטָהוֹר.

וְכֵן הִנֵּה אוֹמֵר בְּכִלֵּי זָפֶת.

וְכֵן הִנֵּה אוֹמֵר בְּכִלֵּי זָפֶת - כְּלִים הָעֲשׂוּיִין מִן
הַזָּפֶת עֲצָמוֹ, שֶׁהֵן טָהוֹרִין, הוֹאִיל וְאִין יְכוּלִין
לִקְבֹּל אֶת הַחֲמִין בְּצוּנָן.

וְרַבּוֹתֵי פְּרָשׁוֹ: בְּכִלֵּי זָפֶת - בְּכִלִּים הַזְּפוּתִים.
וּמִפְּרָשׁ וְאֶזֶיל כִּיצַד.

כְּלֵי נַחוּשֶׁת שֶׁזָּפֶתָן טָהוֹרִין, וְאִם לֵינּוּ טָמְאִין.

כְּלֵי נַחוּשֶׁת שֶׁזָּפֶתָן טָהוֹרִים - אִם הָיוּ הַכְּלִים
טָמְאִים וְנָגַע אָדָם אוֹ אֶכְלִין וּמִשְׁקִין בַּזָּפֶת,
טָהוֹרִים, דָּאִין הַזָּפֶת חִיבוּר, וְאֵינּוּ נֶחֱשָׁב כְּעֲצָמוֹ
שֶׁל כְּלִי.

וְאִם לֵינּוּ - וְאִם זָפֶתָן מִתְחִילָה לְשׁוּם בְּתוּכָן זֵין,
וְאִין דַּעְתּוֹ לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן בַּחֲמִין כָּלֵל.

טָמְאִין - דָּאִז הָיוּ הַכְּלֵי צָרִיף לַזָּפֶת, וְהָיוּ זָפֶת
חִיבוּר.

ח חֲבִית שֶׁנִּקְבָּה וַעֲשָׂאָה בְּזָפֶת יֵתֵר מִצָּרְכָּהּ
- הַנוֹגֵעַ בְּצָרְכָּהּ טָמֵא, יֵתֵר מִצָּרְכָּהּ טָהוֹר.

יֵתֵר מִצָּרְכָּהּ - כִּנְגֵד הַנֶּקֶב הוּא צָרְכָּהּ, וּמֵה
שֶׁהוּא שְׁלֵא כִּנְגֵד הַנֶּקֶב הָיוּ יֵתֵר מִצָּרְכָּהּ, וְלֹא
חָשִׁיב חִיבוּר, כִּינּוּן דִּלֹּא צָרִיף לַחֲבִית.

וּרְמַב"ם פִּירֵשׁ: יֵתֵר מִצָּרְכָּהּ - כְּגוֹן שֶׁעָשָׂה
הַסְתִּימָה עָבָה בְּיוֹתֵר עַד שִׁיּוּכָל לְהַנְטִיל מִמֶּנָּה
וְתִשָּׂאֵר סְתוּמָה, וְאֶפִּילוּ הַכֹּל כִּנְגֵד הַנֶּקֶב.

זָפֶת שֶׁנִּטְפָּה עַל הַחֲבִית, הַנוֹגֵעַ בָּהּ טָהוֹר.

זָפֶת שֶׁנִּטְפָּה עַל הַחֲבִית - שְׂאִינָה נִקְוָה.

הַנוֹגֵעַ בָּהּ - בְּטִיפַת הַזָּפֶת.

טָהוֹר - אִף עַל פִּי שֶׁהַחֲבִית טָמְאָה, שְׂאִין הַזָּפֶת
חִיבוּר לַחֲבִית, כִּינּוּן שְׂאִין הַחֲבִית צָרִיכָה לָהּ.

**מִשְׁפָּךְ שֶׁל עֵץ וְשֶׁל חֶרֶס שֶׁפָּקְדוּ בְּזָפֶת - רַבִּי
אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה מְטַמֵּא.**

שֶׁפָּקְדוּ בְּזָפֶת - שֶׁסָּתַם פִּי הַנֶּקֶב שֶׁל הַמִּשְׁפָּךְ
הָעֲשׂוּי לַהֲכַנִּים מִמֶּנּוּ זֵין לַחֲבִית.

רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה מְטַמֵּא - דִּחְשִׁיב לִיה
סְתִימָה, בֵּין בִּשְׁל עֵץ בֵּין בִּשְׁל חֶרֶס.

כלים

פרק ג'

מֵאִיר וְרַבִּי שְׁמַעוֹן עִם חֲכָמִים בְּטַפִּילַת הַבְּרִיא,
כֶּף נִחְלָקוּ בַּחֲדוּק קְרוּיָה, וְהִיא דִּלְעַת יְבֻשָּׁה
וְחִלּוּלָה שְׁשׂוֹאֲבִין בָּהּ מִים, וּרְגִילִים לְהַדִּק
סְבִיבוּתֶיהָ בְּעִיגוּל שֶׁל עֵץ אוֹ שֶׁל בְּרָזֶל כְּדֵי שְׁלֹא
תִשָּׁבֵר אִם תִּגּוּף בְּאֶבֶן.

דְּרַבִּי מֵאִיר וְרַבִּי שְׁמַעוֹן דְּמִטְמְאִין בְּטַפִּילַת
הַבְּרִיא, מְטַמְאִין אִף בְּזוֹ, וְאֶפִּילוּ הִנֵּה הַקְרוּיָה
בְּרִיאָה. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים אִם הִנֵּה הַקְרוּיָה
בְּרִיאָה וְאֵינָה צָרִיכָה לְעוּגָל זֶה, לֹא חָשִׁיב הָעוּגָל
כְּגוּפָה שֶׁל קְרוּיָה, וְאִם נִטְמַאת הַקְרוּיָה לֹא
נִטְמָא הָעוּגָל.

ו יְבֻלִית שֶׁטוּפְלִין בָּהּ הַפִּיטְסִין, הַנוֹגֵעַ בָּהּ,
טָמֵא.

יְבֻלִית - מִין עֵשֶׂב שֶׁשָּׁמוּ יְבֻלָּא, וּרְגִילִין לְטוֹחַ
בּוֹ הַפְּדוֹת הַגְּדוּלוֹת שְׁלֹא יִפְּלִטוּ הֵינּוּ שְׁמִזְזִיעִין.

פִּיטְסִין - פְּדוֹת גְּדוּלוֹת, כְּמוֹ הִלְלוּ בְּעֵלֵי פִיטְסִין
דְּבִמְסַכֶּת בִּיצָה דִּף ט"ו.

מְגוּפַת חֲבִית, אֵינָה חִיבוּר. הַנוֹגֵעַ בְּטִיפּוּלוֹ
שֶׁל תַּנּוּר, טָמֵא.

ז מִיחָם שֶׁשָּׁפְלוּ בַּחוּמָר וּבַחֲרָסִית - הַנוֹגֵעַ
בַּחוּמָר טָמֵא, וּבַחֲרָסִית טָהוֹר.

מִיחָם - כְּלֵי שֶׁמִּחְמָמִים בּוֹ הַמִּים.

בַּחוּמָר - טִיט עָב.

חֲרָסִית - דִּק כְּחָרֶס. וְיֵשׁ מִפְּרָשִׁים: כְּתִישַׁת
חֲרָסִים.

הַנוֹגֵעַ בַּחוּמָר טָמֵא - לְפִי שֶׁהוּא נִדְבֵק
וּמִתְחַבֵּר בְּמִיחָם, וְחָשׁוּב כְּעֲצָמוֹ שֶׁל כְּלִי. הִילֻכָּהּ
אִם נִטְמָא הַמִּיחָם, נִטְמָא הַחוּמָר שֶׁסְּבִיבוֹ
כְּמוֹתוֹ, וְהָאֶכְלִים הַנוֹגְעִים בַּחוּמָר טָמְאִים.

וּבַחֲרָסִית טָהוֹר - דְּחֲרָסִית אֵינּוּ נִדְבֵק וּמִפְּרִיף
וְנִפִּיל, וְלֹא חָשִׁיב כְּעֲצָמוֹ שֶׁל כְּלִי.

**קוּמְקוּם שֶׁנִּקְבַּה וַעֲשָׂאוּ בְּזָפֶת - רַבִּי יוֹסִי
מְטַהֵר, שְׂאִינּוּ יְכוּל לִקְבֹּל אֶת הַחֲמִין בְּצוּנָן.**

קוּמְקוּם - יוֹתֵר גְּדוֹל מִמִּיחָם. וּבִלְעֻז קוֹרְאִין לוֹ
קוּמְקוּמ"ו.

שְׂאִינּוּ יְכוּל לִקְבֹּל אֶת הַחֲמִין בְּצוּנָן -

רבי עקיבא מטמא בשל עץ, ומטהר בשל חרס.

ורבי עקיבא מטמא בשל עץ - מפני שהזפת הוא מינו, שהזפת יוצא מן העץ.

ומטהר בשל חרס - שאינו מינו ולא חשיב חיבור.

ולא דמי סתימת פי המשפך לסתימת נקב חבית דחשיב חיבור, לפי שהנקב שבפי המשפך שעשאו היוצר מתחילה, חלק הוא ונקלף הזפת ממנו ואינו מתקיים. אבל חבית שנקבה לאחר שהוסקה בכבשן, אי אפשר לנקב להיות חלק ושוה, ואין הזפת נקלף ממנו.

אי נמי, נקב שבפי המשפך סופו להסיר סתימתו כשירצה לשפוך זין בחבית, הילכך לא חשיבא סתימה אלא במשפך של עץ לפי שהוא מינו, אבל חבית שנקבה אין סופו להסיר הסתימה.

רבי יוסי מטהר בשניהם.

רבי יוסי מטהר בשניהם - דסתימת פי המשפך לא חשיבא סתימה, ודרי הוא כאילו לא נסתם, ואין לו בית קיבול.

והלכה כרבי עקיבא.

